

Septimiu Ioan Puț

Teoria dreptului

Editura
Hamangiu
2024

Cuprins

Capitolul I. Științele juridice. Teoria dreptului.....	1
<i>Secțiunea 1. Despre știință.....</i>	<i>1</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Științele juridice.....</i>	<i>1</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Teoria dreptului.....</i>	<i>6</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Metodele cercetării științifice a dreptului.....</i>	<i>9</i>
§1. Metoda abstractizării și metoda determinării.....	11
§2. Metoda logică.....	11
§3. Metoda comparativă.....	12
§4. Metoda istorică	13
§5. Metoda sociologică.....	14
§6. Metode subsidiare	14
Capitolul II. Clasificările juridice ale Dreptului.....	17
<i>Secțiunea 1. Dreptul obiectiv.....</i>	<i>19</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul pozitiv.....</i>	<i>21</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Dreptul subiectiv.....</i>	<i>22</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Obligația juridică.....</i>	<i>23</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Legătura dintre dreptul obiectiv și dreptul subiectiv – esența Dreptului.....</i>	<i>24</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Dreptul natural.....</i>	<i>30</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Dreptul material.....</i>	<i>35</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Dreptul procedural.....</i>	<i>35</i>
<i>Secțiunea a 9-a. Importanța distincției.....</i>	<i>36</i>
<i>Secțiunea a 10-a. Dreptul intern</i>	<i>39</i>
<i>Secțiunea a 11-a. Dreptul internațional</i>	<i>39</i>
<i>Secțiunea a 12-a. Dreptul public.....</i>	<i>39</i>
<i>Secțiunea a 13-a. Dreptul privat.....</i>	<i>41</i>
Capitolul III. Raportul dintre stat și drept.....	42
<i>Secțiunea 1. Despre stat.....</i>	<i>42</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Legătura dintre stat și drept. Funcțiile statului și funcțiile dreptului.....</i>	<i>46</i>

Capitolul IV. Izvoarele reale ale dreptului.....	55
<i>Secțiunea 1. Generalități.....</i>	55
<i>Secțiunea a 2-a. Categoriile de izvoare reale sau materiale ale dreptului.....</i>	56
§1. Cadrul natural de existență și evoluție istorică a comunității respective (factorul demografic, geografic, biologic).....	56
§2. Contextul istoric de evoluție și specificul etnic-național (eterogenitatea etnică, marile evenimente istorice ale unei comunități, războaie, anxietăți și divizări statale).....	57
§3. Cadrul sau factorul economic (ansamblul de relații și condiții ale vieții și activității materiale).....	58
§4. Particularitățile sistemului politic (factorul politic decantează, cristalizează și exprimă voința comunității statale ale acelei societăți).....	59
§5. Medicina ca izvor real al dreptului.....	60
§6. Cadrul sau factorul cultural-spiritual și ideologic (cultura spirituală, religia, morala, mentalitățile).....	62
6.1. Religia.....	62
6.2. Mentalitățile.....	64
§7. Cadrul de valori ale culturii și civilizației.....	65
§8. Sportul – izvor de energie normativă.....	66
§9. Inteligența artificială.....	69
§10. Concluzii.....	71
Capitolul V. Izvoarele formale ale dreptului.....	73
<i>Secțiunea 1. Actul normativ – principalul izvor formal al dreptului.....</i>	74
§1. Constituția.....	76
§2. Legea <i>stricto sensu</i>	77
§3. Ordonanțele Guvernului.....	79
§4. Decretul.....	80
§5. Hotărârile Guvernului.....	80
§6. Actele normative ale organelor administrative centrale și locale.....	80
<i>Secțiunea a 2-a. Precedentul judiciar.....</i>	81
<i>Secțiunea a 3-a. Jurisprudența.....</i>	86
<i>Secțiunea a 4-a. Cutuma.....</i>	88
<i>Secțiunea a 5-a. Doctrina.....</i>	89
<i>Secțiunea a 6-a. Contractul normativ.....</i>	90
<i>Secțiunea a 7-a. Izvoare externe.....</i>	91

Capitolul VI. Principiile dreptului.....	94
<i>Secțiunea 1. Noțiunea principiilor dreptului.....</i>	<i>94</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Importanța principiilor dreptului.....</i>	<i>95</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea principiilor dreptului.....</i>	<i>97</i>
§1. După gradul de generalitate	97
1.1. Principiul supremației legii	99
1.2. Principiul răspunderii juridice.....	100
1.3. Principiul echității și justiției	101
1.4. Principiul garantării vieții, libertății, integrității și siguranței persoanei.....	102
1.5. Principiul prezumției de nevinovăție	106
1.6. Principiul dreptului la apărare	107
1.7. Principiul egalității părților în fața instanței.....	109
1.8. Principiul legalității incriminării și pedepsei.....	110
1.9. Principiul forței obligatorii a actului juridic.....	111
1.10. Principiile legale ale fiscalității	112
§2. După sursa principiilor și forma de consacrare	113
2.1. Principiile supraleghisative.....	113
2.2. Consacrarea expresă într-un text normativ.....	113
2.3. Principii doctrinare deduse prin interpretarea sistemului de reglementări juridice.....	114
2.4. Principii deciptate ca urmare a experienței juridice sau sociale.....	114
§3. După sfera de aplicabilitate sau sistemul de referință.....	114
3.1. În planul dreptului intern al dreptului.....	114
3.2. În planul dreptului internațional.....	115
Capitolul VII. Sistemul dreptului.....	117
<i>Secțiunea 1. Despre sistem.....</i>	<i>117</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Despre sistemul de drept.....</i>	<i>119</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Componentele sistemului dreptului.....</i>	<i>121</i>
§1. Norma juridică.....	121
§2. Instituția juridică.....	122
§3. Ramura de drept.....	124
Capitolul VIII. Teoria normei juridice.....	126
<i>Secțiunea 1. Definiția normei juridice.....</i>	<i>126</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Trăsăturile normei juridice.....</i>	<i>128</i>

§1. Norma juridică are un caracter general și impersonal	128
§2. Norma juridică este o prescripție care are un caracter tipic.....	130
§3. Norma juridică are un caracter volitiv.....	130
§4. Norma juridică poate reglementa apariția, modificarea sau stingerea unor raporturi sau efecte juridice	130
§5. Norma juridică se poate realiza doar trecând prin conștiința oamenilor.....	131
§6. Norma juridică are un caracter general obligatoriu.....	131
§7. Norma juridică are o aplicare imediată, directă, continuă, necon condiționată, între momentul intrării ei în vigoare și cel al încetării acțiunii ei în timp.....	133
§8. Norma juridică reglementează raporturi de alteritate întrucât un raport juridic are întotdeauna cel puțin două subiecte de drept – persoane fizice și/sau persoane juridice.....	133
§9. Norma juridică are un caracter axiologic.....	133
<i>Secțiunea a 3-a. Structura normei juridice.....</i>	134
<i>Secțiunea a 4-a. Elementele normei juridice.....</i>	134
§1. Ipoteza	135
§2. Dispoziția	136
§3. Sancțiunea	140
<i>Secțiunea a 5-a. Clasificarea normei juridice.....</i>	148
Capitolul IX. Tehnica elaborării actelor normative.....	154
<i>Secțiunea 1. Tehnica juridică și tehnica legislativă.....</i>	154
<i>Secțiunea a 2-a. Principiile legiferării.....</i>	157
§1. Principiul fundamentării științifice a activității de elaborare a normelor juridice.....	157
§2. Principiul asigurării unui echilibru între dinamica și statica dreptului.....	159
§3. Principiul corelării sistemului actelor normative.....	160
§4. Principiul accesibilității și al economiei de mijloace în elaborarea normativă.....	160
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile constitutive ale actului normativ.....</i>	161
<i>Secțiunea a 4-a. Elementele de structură ale actului normativ.....</i>	164
§1. Articolul.....	164
§2. Gruparea articolelor.....	166

<i>Secțiunea a 5-a. Tehnica sistematizării actelor normative</i>	166
§1. Încorporarea	167
§2. Codificarea.....	168
<i>Secțiunea a 6-a. Limbaj și stil în elaborarea actelor normative</i>	169
§1. Despre stil în general.....	169
§2. Despre stilul juridic.....	169
Capitolul X. Acțiunea normei juridice în timp, spațiu și asupra persoanelor	171
<i>Secțiunea 1. Acțiunea normei juridice în timp</i>	171
§1. Principiile acțiunii normei juridice în timp.....	171
1.1. Norma juridică acționează atâta timp cât este în vigoare.....	172
1.2. Norma juridică se aplică numai pentru viitor.....	173
1.3. Principiul aplicării imediate a normei juridice.....	173
1.4. Principiile neretroactivității și non-ultraactivității normelor juridice.....	174
§2. Momentele relevante în privința acțiunii normei juridice în timp.....	178
2.1. Intrarea în vigoare.....	179
2.2. Perioada de timp în care norma juridică se aplică.....	182
2.3. Încetarea acțiunii normei juridice în timp.....	183
2.3.1. Abrogarea	183
2.3.2. <i>Ajungerea la termen și încetarea situației care a generat adoptarea actului normativ</i>	185
2.3.3. <i>Căderea în desuetudine</i>	186
2.3.4. <i>Efectul deciziilor Curții Constituționale</i>	186
<i>Secțiunea a 2-a. Acțiunea normei juridice în spațiu</i>	186
<i>Secțiunea a 3-a. Acțiunea normei juridice asupra persoanelor</i>	189
Capitolul XI. Realizarea dreptului	192
<i>Secțiunea 1. Realizarea dreptului. Modalități de „realizare” a dreptului</i>	192
<i>Secțiunea a 2-a. Forma și tipologia actelor de aplicare a dreptului</i>	194
§1. Realizarea dreptului prin respectarea normelor juridice	194
§2. Realizarea dreptului prin aplicarea normelor juridice de către organele statului.....	197
§3. Posibile deosebiri între actul normativ și actul de aplicare individuală.....	198
<i>Secțiunea a 3-a. Fazele de aplicare individuală a normelor juridice</i>	201

Capitolul XII. Interpretarea dreptului.....	206
<i>Secțiunea 1. Noțiunea, rațiunea și utilitatea interpretării juridice.....</i>	206
<i>Secțiunea a 2-a. Formele interpretării juridice.....</i>	210
§1. Interpretarea oficială.....	210
1.1. Interpretare generală	210
1.2. Interpretare cazuală.....	212
§2. Interpretarea neoficială.....	213
<i>Secțiunea a 3-a. Metodele interpretării juridice.....</i>	213
§1. Metoda gramaticală.....	214
§2. Metoda teleologică	216
§3. Metoda sistematică	217
§4. Metoda istorică	218
§5. Metoda logică	219
<i>Secțiunea a 4-a. Rezultatul interpretării.....</i>	221
Capitolul XIII. Raportul juridic.....	223
<i>Secțiunea 1. Noțiune.....</i>	223
<i>Secțiunea a 2-a. Caracteristicile raporturilor juridice.....</i>	224
§1. Raportul juridic este un raport social.....	225
§2. Raportul juridic este un raport reglementat juridic.....	225
§3. Raportul juridic este un raport volițional.....	226
§4. Raportul juridic este un raport axiologic	226
§5. Raportul juridic este determinat și influențat istoric.....	227
§6. Raportul juridic are o structură tripartită.....	227
<i>Secțiunea a 3-a. Premisele raportului juridic.....</i>	227
§1. Norma juridică de reglementare a raportului juridic – condiția general-abstractă.....	228
§2. Faptele juridice – condiția special-concretă.....	229
<i>Secțiunea a 4-a. Elementele raportului juridic.....</i>	233
§1. Subiectele raportului juridic.....	233
1.1. Persoana fizică	234
1.2. Subiectele colective.....	239
1.2.1. Statul	240
1.2.2. Autoritățile publice.....	241
1.2.3. Persoanele juridice comune.....	241
§2. Conținutul raportului juridic	244
§3. Obiectul raportului juridic.....	246

Capitolul XIV. Răspunderea juridică.....	248
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de răspundere juridică.....</i>	248
<i>Secțiunea a 2-a. Caracteristicile răspunderii juridice.....</i>	249
§1. Răspunderea juridică este legală	250
§2. Răspunderea juridică este instituționalizată.....	250
§3. Răspunderea juridică este general-obligatorie.....	251
§4. Consecințele răspunderii juridice sunt extrem de grave	251
<i>Secțiunea a 3-a. Principiile răspunderii juridice.....</i>	252
§1. Principiul răspunderii pentru fapta săvârșită cu vinovăție.....	252
§2. Principiul răspunderii personale.....	253
§3. Principiul justeții sancțiunii.....	255
§4. Principiul celerității tragerii la răspundere.....	256
<i>Secțiunea a 4-a. Modalitățile săvârșirii faptei ilicite.....</i>	257
<i>Secțiunea a 5-a. Elementele și condițiile răspunderii juridice.....</i>	259
§1. Existența conduitei ilicite	259
1.1. Infracțiunea	260
1.2. Contravenția.....	261
1.3. Delictul civil.....	262
1.4. Abaterea disciplinară.....	263
§2. Existența unei persoane vinovate sau responsabile.....	264
§3. Existența rezultatului dăunător sau a prejudiciului.....	271
§4. Existența legăturii de cauzalitate dintre fapta ilicită și rezultatul dăunător sau prejudiciu	272
§5. Cauze exoneratoare de răspundere juridică.....	273
<i>Secțiunea a 6-a. Formele conduitei ilicite și corespondența lor în formele răspunderii juridice.....</i>	275
§1. Răspunderea penală.....	275
§2. Răspunderea civilă.....	276
§3. Răspunderea contravențională.....	277
§4. Răspunderea disciplinară.....	277
Capitolul XV. Anexe. Principiile organizării judecătorești.	
Curtea Constituțională a României. Sistemul judiciar românesc.....	278
<i>Secțiunea 1. Principiile organizării judecătorești.....</i>	278
<i>Secțiunea a 2-a. Curtea Constituțională a României.....</i>	283
<i>Secțiunea a 3-a. Sistemul judiciar.....</i>	287
§1. Instanțele judecătorești	287
1.1. Înalta Curte de Casație și Justiție.....	288

1.2. Curțile de Apel.....	289
1.3. Tribunalele.....	291
1.4. Judecătoriile.....	291
1.5. Instanțele militare.....	292
1.6. Ministerul Public.....	292
1.7. Consiliul Superior al Magistraturii (C.S.M.).....	293
Bibliografie.....	295